

Pernod Ricard Finland

Työtä ja juomia Turusta 150 vuotta:

Pernod Ricard Finland ja Eckes-Granini Finland juhlivat yhteisiä juuriaan

Turun Artukaisissa legendaarisessa "Marlin tehtaassa" juomia valmistavat Pernod Ricard Finland Oy ja Eckes-Granini Finland Oy Ab valmistautuvat viettämään yhteistä 150-vuotisjuhlaa: Vuonna 1867 Anders Bernhard Nordfors sai Venäjän tsaarilta luvan valmistaa juomia suomalaisesta alkoholista ja sokerista. Nopeasti yritykselle kehittyi vahva marjojen ja hedelmien jalostustaito, joka edelleen tänä päivänä on perusta niin Eckes-Granini Finlandin mehuille kuin Pernod Ricard Finlandin valmistamille alkoholijuomille.

Kun senaatin asetus päätti kotitarvepolton ja mahdollisti alkoholijuomien valmistamisen ainoastaan luvanvaraisena toimintana, aukesi maassamme reitti aivan uudelle kaupalliselle aktiivisuudelle. Vuoden 1865 viina-asetuksessa oli määrätty, että tislustehtaassa sai käyttää yksinomaan suomalaista viinaa ja että tehtaan perustamiseen ja toimintaan oli saatava senaatin myöntämä tehdasprivilegio. Turussa vuonna 1834 syntynyt liikemies **Anders Bernhard Nordfors** kuului ensimmäisiin, jotka näkivät pitkälle juoma-alan tulevaisuuteen, hakivat ja saivat senaatilta luvan valmistaa jaloja juomia suomalaisesta alkoholista ja sokerista heti vuonna 1867. Silloin sai alkunsa A. B. Nordfors Spritförädlings

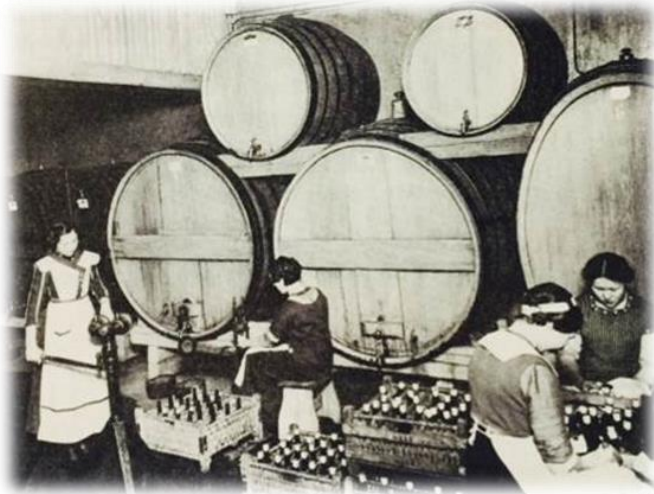
Aktiebolag, jonka tuotanto alkuaikoina käsitti lähinnä punssia ja marjaviinejä. Näitä alkoholituotteita alettiin myydä Nordforsin liikekiinteistössä Kauppiaskadun ja Maariankadun kulmassa. Nordfors ymmärsi asiakkaan monipuoliset tarpeet ja niihin vastaamisen merkityksen: oman tuotannon juomien lisäksi hän piti kaupan myös monipuolista valikoimaa itse tuomiaan ulkomaisia viinejä, liköörejä, konjakkeja ja viskejä. Anders Bernhard Nordfors oli muutenkin monipuolinen mies: hänen tiedetään liikemiesuransa ohessa toimineen niin Hevosten Ystävien puheenjohtajana, Airiston Pursiseuran kommodorina kuin Turun Vapaaehtoisen Palokunnan johtotehtävissä.

1890-luvulla tehtaassa alettiin valmistaa myös kuohuviinejä sekä Ranskasta tuoduista raaka-aineista että kotimaisista marjoista. Oppia uutuuskien valmistamiseen oli hankittu ulkomaille suuntautuneilla opintomatkoilla. Useat Nordforsin tuotteista herättivät

Pernod Ricard Finland

kansainvälistä huomiota, ja ne saivat runsaasti palkintoja merkittävässä kilpailuissa. Maineikkaimpana näiden joukossa Chicagon maailmannäyttelyssäkin menestynyt Mont de Bruyère eli ”Kanervavuori”-kuohuviini vuodelta 1892.

Nordforsin kuoltua vuonna 1900 liiketoimintaa hoiti enimmäkseen hänen poikansa Wolter. Bisnestä kehitettiin ajan vaatimusten myötä, ja ensimmäisen maailmansodan mukanaan tuomista

haasteista huolimatta se pysyi elinvoimaisena aina kuuluisaan kieltolakiin saakka.

Vahvan raittiusliikkeen jo pitkään ajama kieltolaki tuli voimaan 1.6.1919. Nordfors-yhtiössä, joita tuolloin johti Arvid Göransson, keskityttiin valmistamaan alkoholittomia viinejä ja liköörejä ja onnistuttiin jopa tekemään huomattavia voittoja. Kun alusta asti vastatuulella ollut kieltolaki kumottiin kuuluisalla hetkellä 5.4.1932 kello 10.00, oli alkoholin vähittäismyynti Oy Alkoholiliike Ab:n yksinoikeus. Kotimaisten marjojen ja hedelmien käytön alkoholiteollisuuden raaka-aineina katsottiin kehittyvän parhaiten myöntämällä liköörien ja viinien valmistusoikeuksia yksityisille yrittäjille. Nordfors sai ensimmäisten joukossa anomansa luvan jatkaa tätä tuttua toimintaa. Muita tuttuja nimiä tuolloin samaan toimeen tarttuneiden yritysten joukossa ovat esimerkiksi Toiminimi Lignell & Piispanen Kuopiosta, Arkkitehti H. Lindén Helsingistä (Myöhemmin Oy Marvi Ab), Osuusliike Puutarhatuote Turusta (Myöhemmin Jalostaja Oy) sekä Vuorineuvos V. Tammenoksa ja johtaja Jukka Tammenoksa, Chymos Oy, Lappeenranta. Toiminta oli tarmokasta, ja Nordforsin tuotteista päivänvalon näkivät ensimmäisinä jo vuonna 1933 Tapio-likööri ja Kirsikkalikööri sekä Kuohuva Hedelmäviini. Vuosien kuluessa alettiin asteittain sallia myös ulkomaisten raaka-aineiden käyttö, mutta erittäin rajoitetusti.

Toinen maailmansota vaikeutti niin marjojen hankintaa kuin ammattitaitoisen työvoiman käyttöä, kun rintama kutsui miehiä toisenlaisiin velvollisuuksiin. Myös sokerin säännöstely ja koneiden teknisten tarvikkeiden uusiminen seisahtui vuosikausiksi. Tuotantoa pidettiin kuitenkin yllä, ja niin keskusliikkeiden kuin tuottajien välinen yhteishenki varmisti sen, että sotaikäyvä kansa sai juomansa. Näin tapahtui myös sodan jälkeen, kun säännöstely oli edelleen kireää ja ulkomaisten juomien tuonti lähes kokonaan jäädytetty. Nordforsin yhtiö sai sodasta huolimatta aikaiseksi rakennuttaa uuden tehdas- ja varastorakennuksen Kauppiaskadulle. Rakennus valmistui 1942.

1940- ja 50-luku olivat alkoholiliiketoiminnassa vilkasta aikaa. Jalostaja liittyi kokonaan Huhtamäki-yhtymään, joka osti vuonna 1946 helsinkiläisen viinitehdas Oy Marvi Ab:n ja siirsi sen toiminnan Turkuun. Tehtaan uudeksi nimeksi tuli Marli Oy (Marja- ja likööritehdas Marli Oy) ja sille siirrettiin myös Jalostaja Oy:n siihen asti harjoittama viinien valmistus.

Pernod Ricard Finland

1950-luvulla Marlin virvoitusjuomalinjan toiminta suuntautui ekstraktipohjaisten juomien valmistukseen. Päätuotteita tällä sektorilla olivat Rio Club, Pommac ja Suomuurainsiirappi. vuosikymmenen alussa Marlissa ryhdyttiin merkittävään tuotekehityssponnistukseen, oman kuohuviinin valmistelemiseen. Vuosia kestäneen työn hedelmänä legendaarinen Elysée näki päivänvalon vuonna 1953. Elyséestä tuli suomessa kuohuviinin geneerinen nimi, eikä sen voitonjuhlaa häirinnyt vuosikymmeniin yksikään kilpailija. Myöhemmin Elysée sai kunnian toimia niin virallisena vuoden 1975 ETYK-kuohujuomana kuin suomen 75-vuotisen itsenäisyyden nimikkokuohuviininä vuonna 1992.

Marlin vanha turkulainen kilpailija ja suomalaista viini- ja likööriteollisuutta parhaimmillaan edustava Oy Nordfors Ab oli kaupan sen jälkeen, kun liiketoimintaa viimeksi johtanut konsuli S. Silander kuoli. Nordforsin liiketoiminta siirtyi Huhtamäki-yhtymän omistukseen vuonna 1954 ja liitettiin Marliin 1955. Marlin johtajaksi tuli Jalostajassa ja Huhtamäessä toiminut Torsten Kvikant, joka oli tarmokas ja laatuhaakuinen tuotannon kehittäjä. Nordforsin menestysartikkeleista tuotannossa jatkoivat mm. Nordforsin väkevä hedelmäviini ja Tapiokatajanmarjalikööri. Vuonna 1958 tuotiin markkinoille merkittävästi vanhempaan reseptiin perustunut Nordforsin pöytäviini, joka kohtasi suunnattoman suosion. Edullinen, makea roséviinityyppinen viinimarjaviini joutui väistymään suomalaisten viinitietoisuuden tieltä vasta 1970-luvulla.

Torsten Kvikant kuoli vuonna 1964, mutta oli ehtinyt jättää komean perinnön paitsi koko suomalaiselle viini- ja likööriteollisuudelle, myös työnantajalleen Marlille: vuonna 1967 yhtiö oli 14 viini- ja seitsemällä liköörialaadullaan maamme kärkiyritys.

Pernod Ricard Finland

Samoin kuin edeltäjänsä Kvikant, Marlin seuraava johtaja Usko Kiertonen oli täydentänyt alan asiantuntemustaan useilla ulkomaille suuntautuneilla opintomatkoilla. Sodanjälkeinen kaupungistuminen oli muuttanut ihmisten kulutustottumuksia ja raivannut tietä niin eineksille kuin tehdasvalmisteisille hilloille ja mehuille. 1960-luvulla alkoholijuomien rinnalla ryhdyttiin Marlissakin valmistamaan entistä enemmän mehuja ja muita alkoholittomia tuotteita.

Varsinaissuomalaiset omenat olivat pitkään kutkuttaneet useammankin yrityksen tuotekehitysosaston ajatuksia, ja vuonna 1962 saatiin markkinoille Marlin tuottama Golden Cap – omenasiideri. Samppanjamenetelmään perustuva juoma saavutti suuren suosion ja oli alkusysäyksenä kokonaiselle tuoteperheelle. Hyvään vauhtiin saatu omenanjalostus sai jatkoa 1970-luvun puolivälissä, jolloin Helmeilevä Omenaviini, tuttavallisemmin ”Omppu”, syntyi luomaan nuoruusmuistoja kokonaiselle sukupolvelle. Omppu liittyi ryhmään niitä

kuolemattomia juomia, joiden suosio tuotti haasteita niin tehtaalle kuin Alkolle.

Tuotemäärän kasvu, vähittäiskaupassa tapahtuneet muutokset sekä myynti- ja markkinointitoimintojen vahva kehitys johtivat vanhan tehtaan käymiseen ahtaaksi. Vuonna 1975 vihittiin käyttöön uusi tehdas, jonka tiloissa Eckes-Granini Finland ja Pernod Ricard Finland edelleen toimivat. Usko Kiertonen jäi eläkkeelle vuonna 1982, ja häntä seurasi toimitusjohtajan tehtävässä Heikki Elo.

1992 Huhtamäki myi Marlin Rettigille, ja myöhemmin samalla vuosikymmenellä, 1.2.1999, Marli Oy:hyn yhdistettiin Chymos Juomat Oy:n liiketoiminnot. Syntyneen yhtiön omistivat 65-prosenttisesti Rettig ja 35-prosenttisesti Chymos Juomien aiemmat omistajat. Chymoksen juuret ovat Lappeenrannassa ja Imatralla, missä suomalaisia nautiskelijoita monin herkuin hellinyt yritys perustettiin Wäinö Tammenoksen toimesta vuonna 1906. Nimi oli alun perin ”Alkoholittomien juomien tehdas Chymos”, mutta aikojen saatossa valikoima laajeni niin alkoholijuomiin (Carillo, Minttu, Polar, Mesiviini jne.) kuin makeisiinkin (esim. Marianne, Pantteri, Julia, Lontoo rae). Yhdistymisen jälkeen Chymoksen Lappeenrannan tehdas jatkoi muutamia vuosia uuden yhtiön kuohuviinien (kuten Chymoksen Kavaljeerin ja Marlin Elyséen) sekä liköörien valmistuspaikkana. Tehdas suljettiin vuonna 2003, ja alkoholijuomien tuotanto keskittyi kokonaan Turkuun.

Suomen liittyminen Euroopan Yhteisöön vuonna 1995 oli merkinnyt suurta muutosta ennen kaikkea sen vuoksi, että Alkon yksinoikeus alkoholijuomien valmistukseen ja maahantuontiin poistui. Uudessa kilpailuympäristössä syntyi niin juomia maahantuovia kuin valmistavia yrityksiä nopeaan tahtiin, ja vähittäistavarakaupan juomavalikoima laajeni keskioluen lisäksi monenlaisiin uutuuksiin.

Vuoden 2000 alussa Marlin liiketoiminnot jaettiin kahdeksi erilliseksi osakeyhtiöksi: Oy Marli Ab:sta tuli mehuyhtiö, jonka toimitusjohtajana aloitti Timo Laukkanen. Alkoholiliiketoiminta siirtyi Rettigin jo entuudestaan omistaman Oy Scanfrentz Ab:n nimen alle. Toimitusjohtajaksi tuli Pertti Salo. Vuonna 2003 alkoholiliiketoiminta siirtyi edelleen

Pernod Ricard Finland

osaksi Ruotsin valtionyhtiötä Vin&Spritiä, joka keskittyi vahvasti paikallisiin tuotemerkkeihin eri Pohjoismaissa. Myöhemmin samalla vuosikymmenellä Ruotsin valtio päätti luopua alkoholijuomien valmistuksesta ja myi vuoden 2008 alusta koko Vin&Sprit-konsernin ranskalaiselle Pernod Ricardille, maailman toiseksi suurimmalle alkoholiyritykselle. V&S Finlandin toiminnot siirtyivät osana muuta V&S:ää kokonaisuudessaan Pernod Ricardin omistukseen, ja yrityksen nimeksi tuli Pernod Ricard Finland Oy. Toimitusjohtajaksi nimitettiin Pernod Ricard Finlandin toimitusjohtaja Tarja Uitti. Vuonna 2016 Pernod Ricard Finland luopui logistiikkakeskuksestaan, joka siirtyi henkilöstöineen osaksi Pohjoismaiden suurinta juomalogistiikkayritystä Skanlogia.

Tarjan Uitin jäädessä eläkkeelle Pernod Ricard Finlandin toimitusjohtajana aloitti 1.1.2017 Jori Manninen. Yrityksen palveluksessa toimii tällä hetkellä yhteensä 90 henkilöä. Yrityksellä on kaksi toimipistettä: tuotantolaitos Turun Artukaisissa ja pääkonttori Helsingin keskustassa. Pernod Ricard Finlandin tuotevalikoima koostuu kolmesta tukijalasta: oman tuotannon kotimaiset juomat, Pernod Ricard Groupin kansainväliset premium-brändit ja pitkälti viineistä koostuvat agentuurituotteet. Pernod Ricard Finlandin visio on olla maamme arvostetuin alkoholiyhtiö. ”Menestyksemme taustalla ovat kansainvälisen emoyhtiön resurssit yhdistettynä pitkään kokemukseen suomalaisista alkoholimarkkinoista.”

Pernod Ricard Finland – monipuolisen juomakulttuurin edistäjä.

Pernod Ricard Finland

Menestystuotteita vuosikymmenten varrelta

1880-luku	Arrakkipunssi (Nordfors)
1930-luku	Tapio katajanmarjalikööri (Nordfors) Nordforsin väkevä hedelmäviini (Nordfors) Karjala Väkevä viini (Chymos)
1940-luku	Lapponia Lakkalikööri (alun perin Suomuurainlikööri) (Marli)
1950-luku	Elysée No 1 (Marli) Nordfors Pöytäviini eli ”Nutikka”, ”Punapää”, ”Asemapäällikkö”, ”Junanlähettäjä” (Marli) Polar-karpalolikööri (Chymos) Serriola (Marli)
1960-luku	Carillo (Chymos) Golden Cap –siiderit (Marli)
1970-luku	Helmeilevä Omenaviini (Marli)
1980-luku	Minttu Peppermint Liqueur (alun perin ”Minttu Peppermint Schnaapps”) (Chymos) Ruska Puolukkaviini (Marli) Kavaljeeri-kuohuviinisarja (Chymos) Carelia-marjaviinisarja (Chymos)
1990-luku	Green Fizz –siiderisarja (Chymos) Pohjan Poika (Chymos Juomat) Suomi Viina (Chymos Juomat)
2000-luku	Tapio Viina (Scanfrentz) Minttu Black (V&S Finland)
2010-luku	Valkia (Pernod Ricard Finland)

Lähteet:

Mallas ja Olut –lehti No 6/1983

Elyséen viisi vuosikymmentä – Nordforsin perinteet maistuvat edelleen (Lehdistötiedote 13.12.2002)

Suloa, Siloa ja Sinappia – Merkkituotteita Turusta (Turun maakuntamuseo, 2004)

Meidän tehdas Chymos – Perheyhtiön aika ja muutoksen vuodet (Chymoksen perinneyhdistys ry, Lappeenranta, 2014)

Entiset ja nykyiset työntekijät Olavi Lintervo, Jyrki Vartiainen, Salla Kasula-Sainio